

Kouluvierailu Koskenkylän ala-asteelle

Toiminnallisena opinnäytetyönä toteutettu kouluvierailu Koskenkylän ala-asteelle - ennalta estävänä teemana sosiaalinen media

Annina Vainio

4/2020

Tiivistelmä

Tekijä	Tutkinto
Annina Vainio	Poliisi (AMK)
Julkaisun nimi	Julkisuusaste
Kouluvierailu Koskenkylän ala-asteelle	Julkinen
Ohjaaja	Opinnäytetyön muoto
Jari Hyyti, Pasi Peltonen	Toiminnallinen opinnäytetyö
<p>Tiivistelmä</p> <p>Tämän toiminnallisen opinnäytetyön tavoitteena ja tarkoituksena oli järjestää positiivinen kohtaaminen poliisin ja oppilaiden kanssa kouluvierailun muodossa loviisalaisella ala-asteella. Ennalta estävä teema vierailussa oli sosiaalinen media.</p> <p>Vierailu toteutettiin Koskenkylän ala-asteella marraskuussa 2019 ja vierailun ennalta estävä sisältö annettiin oppilaille luennonomaisesti. Vierailuun osallistui kaikki vuosiluokat 1-6, mutta luennot pidettiin erikseen 1-4.luokkalaisille sekä 5-6.luokkalaisille. Vierailun aikana oppilaat pääsivät tutustumaan myös poliisiautoon ja sen eri toimintoihin. Lisäksi oppilaat saivat informaatiota poliisin ammatista.</p> <p>Vierailun suunnittelu ja toteutus toteutui yhteistyössä Porvoon poliisiasemalla työskentelevän vanhemman konstaapelin Jere Moision kanssa. Hänellä on paljon kokemusta lähipoliisitoiminnasta. Tämän lisäksi mukana vierailua suunnittelemassa ja toteuttamassa oli Vantaan ennalta estävän toiminnan erityisryhmässä työskentelevä vanhempi konstaapeli Johanna Backlund.</p> <p>Sisältö sosiaalisen median luentoihin suunniteltiin ajankohtaiseen uutisointiin tutustuen sekä opinnäytetyön teoriapohjaan perehtyen.</p> <p>Keräsin Koskenkylän ala-asteelta palautetta vierailusta, jotta sitä voisi reflektoida tulevaisuudessa samantapaisia vierailuja järjestäessä. Opinnäytetyöni produktina ja jatkoon hyödynnettäväksi jää luennoilla käyttämämme diat.</p>	
Sivumäärä	Tarkastuskuukausi ja -vuosi
21+ 6 liitesivua	4/2020
Avainsanat	
poliisin ennalta estävä toiminta, kouluvierailu, sosiaalinen media	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	4
2 OPINNÄYTETYÖN TAVOITE JA TARKOITUS.....	5
3 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS	6
3.1 Toiminnallinen opinnäytetyö.....	6
4 POLIISIN ENNALTA ESTÄVÄ TOIMINTA	7
4.1 Poliisin ennalta estävä toiminta	7
4.2 Ennalta estävän toiminnan eri nuoriin kohdistuvat työmuotoja	8
4.2.1 Lähipoliisitoiminta	8
4.2.2 Ankkuritoiminta.....	9
4.3 Ennalta estävän toiminnan strategia ja linjaukset	10
5 SOSIAALINEN MEDIA JA NUORET.....	11
5.1 Sosiaalisen median määritelmä.....	11
5.2 Nuoret sosiaalisessa mediassa	11
5.3 Sosiaalisen median hyödyt nuorille	12
5.4 Sosiaalisen median riskit nuorille	12
6 PÄIVÄN SUUNNITTELU	13
6.1 Aiheen synty	13
6.2 Teeman valinta.....	14
6.3 Työvaiheen järjestelyt	14
7 VIERAILUN TOTEUTUS.....	16
7.1 Aikataulu	16
7.2 Luentojen sisältö	16
8 PÄIVÄN ARVIOINTI JA PALAUTE	18
8.1 Oma arviointi	18
8.2 Palaute koululta.....	19
LÄHTEET	20
LIITTEET	1
LIITTEET	

1 JOHDANTO

Poliisin ennalta estävän toiminnan strategiassa vuosille 2019-2023 on linjattu, että ennalta estävässä toiminnassa tulee huolehtia siitä, että poliisi kohtaa nuoria positiivisissa merkeissä, jotta nuorten luottamus poliisiin vahvistuisi.¹

Tämä opinnäyte syntyi halusta kohdata koululaisia harjoittelupaikkani alueella, tuoda poliisia heille tutummaksi sekä järjestää positiivinen kohtaaminen heidän kanssaan. Nykypäivänä poliisin resurssien takia lähipoliisitoiminnalle ominaisia kouluvierailuja ei toteuteta enää yhtä usein, joten sellaiselle oli myös selkeästi tarvetta.

Loviisalainen Koskenkylän ala-aste valikoitui vierailun kohteeksi harjoittelupaikkani takia. Tiiviisti ennalta estävän työn parissa alueella työskennellyt vanhempi konstaapeli, ehdotti tällaista toiminnallisen opinnäytetyön toteutustapaa ja tartuin siihen innolla.

Halusimme pelkän vierailun lisäksi tuoda nuorille jotain ajankohtaista informaatiota ennalta ehkäisevästä näkökulmasta. Aiheeksemme valikoitui ajankohtainen aihe: sosiaalinen media.

Sosiaalinen media on arkipäiväinen yhteydenpidon alusta lapsille sekä nuorille, he viettävät siellä runsaasti aikaa päivän aikana. Sosiaalisen median käyttöön liittyy niin positiivisia kuin negatiivisiakin ilmiöitä.

Osa negatiivisista ilmiöistä vaikuttaa poliisin työhön suorasti ja osa epäsuorasti. Suorat vaikutukset poliisityöhön näkyvät sosiaalisessa mediassa tapahtuvana rikollisuutena, kuten huijauksina, uhkauksina ja kunnianloukkauksina.

Osa negatiivisista ilmiöistä, kuten sosiaalisessa mediassa tapahtuva kiusaaminen, vaikuttaa itsetuntoon ja mielenterveyteen, ja ne taas näkyvät poliisin työssä epäsuorasti.

Halusimme valistaa ennalta estävän vierailun muodossa koululaisia näistä ilmiöistä, jotta he osaisivat toimia oikein kohdatessaan kiusaamista tai jopa rikostunnusmerkistön täyttäviä rikoksia sosiaalisessa mediassa. Halusimme myös opastaa nuoria sosiaalisen median käytössä, jotta he voisivat oman toimintansa avulla välttyä sosiaalisen median ikäviltä ilmiöiltä.

¹ Sisäministeriö 2018, 19

2 OPINNÄYTETYÖN TAVOITE JA TARKOITUS

Opinnäytteen tarkoitus on järjestää Koskenkylän ala-asteelle vierailu ennalta estävällä lähestymistavalla. Teemana vierailussa on sosiaalinen media. Päivän yhteydessä oppilaille annetaan tietoa luennonomaisesti sosiaalisen median uhkista, opastetaan turvalliseen käyttöön, valistetaan sosiaalisessa mediassa tapahtuvista rikoksista sekä pyritään muuttamaan asenteita nettikiusaamista kohtaan.

Vierailun tarkoituksena on tuoda poliisia lähemmäksi kouluikäisiä ja jättää heille positiivinen muistijälki poliisin kohtaamisesta. Koululaiset saavat myös tietoa poliisin toiminnasta ja työstä. Heille varataan aikaa luentojen lisäksi poliisien kanssa jutusteluun ja mieltä askarruttavien kysymysten esittämiseen. Koululaisille esitellään myös poliisin tunnuksellinen henkilöauto ja opastetaan, miten liikenteessä tulee toimia, jos vastaan tulee hälytysajossa oleva poliisiauto.

Opinnäytetyöni produkti, eli tuotos, joka jää muille vastaavaa vierailua suunnitteleville jatkossa hyödynnettäväksi, on koululla luennoilla käyttämämme diat sosiaalisesta mediasta.

Vierailuja sekä ennalta estäviä tapahtumia on toteutettu toiminnallisena opinnäytteenä aiemminkin poliisiammattikorkeakoulussa.

Esimerkkinä näistä toteutetuista opinnäytteistä Henna Salomaan ja Hilppa Viiliäisen ”Liikennepäivä Askolan alakoululle” opinnäytetyö, jossa nimensä mukaisesti järjestettiin Askolan alakoululle liikenneturvallisuutta edistävä päivä. Heidän opinnäytteestään hyödynnettäväksi jatkoa varten jäi kaikki heidän liikennepäivässä käyttämänsä materiaali.

Myös esimerkiksi Simo Puttonen ja Ismo Vahala ovat tehneet vuonna 2018 toiminnallisen opinnäytetyön ”Poliisi päiväkodissa – ohje vierailun suunnitteluun”, jossa vierailu kohdistui päiväkotikiäisiin lapsiin. Heidän työstään hyödynnettäväksi jäi ohjeistus päiväkotivierailun järjestämiseen.

3 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

3.1 Toiminnallinen opinnäytetyö

Toiminnallinen opinnäytetyö on ammattikorkeakoulun opinnäytetyötyyppi. Se on vaihtoehtoinen tapa tutkimukselliselle opinnäytetyölle. Toiminnallisessa opinnäytteessä luodaan alan mukaan esimerkiksi jonkinlainen käytännön ohje, ohjeistus tai opastus. Se voi olla myös jonkin tapahtuman toteuttamista. Toiminnallisella opinnäytetyöllä pyritään siis ohjeistamaan opastamaan sekä järkeistämään toimintaa käytännön ammatillisessa kentässä.²

Opinnäytteenä toteutettu tapahtuma tai muu tuotos ei yksinään riitä ammattikorkeakoulun opinnäytteeksi, vaan siinä on myös tärkeä pystyä osoittamaan kyky yhdistää oma ammatillinen teoreettinen tieto käytäntöön.³ Toiminnallisissa opinnäytteissä riittää usein teoreettiseksi näkökulmaksi joidenkin alan ja opinnäytteen aiheeseen liittyvien käsitteiden määrittely.⁴

Toiminnallisen opinnäytteen tekoprosessissa voi käyttää apunaan opinnäytepäiväkirjaa. Siihen tehtävän dokumentoinnin avulla, muistaa paremmin opinnäytetyön eri vaiheet opinnäytettä kirjoittaessa.⁵ Oman päiväkirjani muistiinpanot helpottivat osioiden ”Päivän suunnittelu” ja ”Päivän toteutus” kirjoittamista.

Ammattikorkeakoulussa toteutetun opinnäytetyön tulisi olla muun muassa käytännönläheinen sekä työelämälähtöinen, sillä koulutuksen tavoitteena on, että opiskelija toimii valmistuttuaan alansa asiantuntijatehtävissä sekä tietää että taitaa siihen liittyvät kehittämisen ja tutkimuksen perusteet.⁶

² Vilka & Airaksinen 2004, 9

³ Vilka & Airaksinen 2004, 41-42

⁴ Vilka & Airaksinen 2004, 43-44

⁵ Vilka & Airaksinen 2004, 19

⁶ Vilka & Airaksinen 2004, 10

4 POLIISIN ENNALTA ESTÄVÄ TOIMINTA

4.1 Poliisin ennalta estävä toiminta

Poliisin tehtäväksi on määritelty poliisilaissa turvallisuuden ylläpitäminen sekä rikosten ennalta estäminen. Poliisilaissa on lisäksi mainittu, että poliisi toimii turvallisuuden ylläpitämiseksi yhteistyössä muiden viranomaisten sekä yhteisöjen ja asukkaiden kanssa.⁷ Ennalta estävä toiminta on täten laissa poliisille määritelty tehtävä.⁸

Ennalta estävällä toiminnalla pyritään ylläpitämään ihmisten ja yhteiskunnan turvallisuutta, turvallisuuden tunnetta ja luottamusta poliisiin. Toimintaa toteutetaan puuttamalla turvallisuutta heikentäviin tapahtumiin ja kehitykseen jo varhaisessa vaiheessa.⁹

Poliisin ennalta estävä työ on suunnitelmallisia ja johdettuja toimia, joilla pyritään estämään rikoksia, turvallisuutta heikentäviä häiriöitä ja turvallisuuden tunteeseen vaikuttavia ei-toivottuja tapahtumia.¹⁰ Ennalta estävä työ on määritelty poliisin erityistoiminnaksi, joka tarkoittaa, että se on aktiivista, suunniteltua sekä johdettua toimintaa. Lisäksi ennalta estävästä työ on tulosoajauksen, -seurannan ja raportoinnin piirissä.¹¹

Poliisi toimii toki edelleenkin ennalta estävästi myös muissakin työtehtävissään, kuten kenttätoiminnassa, rikostorjunnassa ja lupahallinnossa ja omalla tahollaan vaikuttaa turvallisuusriskeihin ja tilanteisiin, jotka voivat johtaa rikoksiin, häiriöihin tai onnettomuuksiin. Poliisin perustoiminnassa toteuttama ennalta estävä toiminta ei ole ennalta estävää erityistoimintaa vaan enemmänkin poliisin ajattelumalli ja tapa toimia asiakastilanteissa.¹²

⁷ Poliisilaki 1 luku 1§ 1 mom.

⁸ Sisäministeriö 2018, 5

⁹ Sisäministeriö 2018, 5

¹⁰ Sisäministeriö 2018, 10

¹¹ Sisäministeriö 2018, 10

¹² Sisäministeriö 2018, 10

4.2 Ennalta estävän toiminnan eri nuoriin kohdistuvat työmuotoja

4.2.1 Lähipoliisitoiminta

Poliisin ennalta estävän työn strategiassa on listattu ennalta estävän toiminnan työmuotoja. Yhtenä työmuodoista on mainittu lähipoliisitoiminta.¹³

Poliisin Parlamentaarinen poliisikomitea käsitteli käsitettä lähipoliisitoiminta ensimmäisiä kertoja Suomessa virallisyhteyksissä vuonna 1986. Siellä käsitettä määriteltiin kortteli- ja aluepoliisitoimintana, joilla pyritään ennalta ehkäiseviin tuloksiin ja parantamaan aluekohtaista sekä välitöntä kosketusta väestöön. Määritelmässä korostettiin läheistä yhteyttä kansalaisten kanssa, mutta muilta osin käsite lähipoliisitoiminta jää hieman pinnalliseksi.¹⁴

Vuonna 2018 julkaistussa ”Poliisin ennalta estävän työn strategiassa” käsitettä lähipoliisitoiminta kuvaillaan näkyväksi poliisitoiminnaksi, jossa pyrittäisiin siihen, että poliisi on osa paikallista yhteisöä, poliisin luotetaan ja heidät tunnetaan.¹⁵

Aiemmin poliisilaitokset olivat pienempiä ja silloin myös poliisin tehtävät olivat erilaisia. Tällöin laitokselta löytyi yksittäisiä poliiseja, jotka toimivat lähi-, kortteli- ja kyläpoliiseina. Ajatus on edelleen tärkeä, mutta muuttuvassa maailmassa on otettava huomioon toimintaympäristön muuttuminen. Tästä syystä strategian mukaan lähipoliisitoiminta tullaan toteuttamaan vuosina 2019-2023 uudelleen järjestettynä.¹⁶

Toimintaympäristön muuttumisella tarkoitetaan oletettavasti yhteiskunnan kehittymisen seurauksena tapahtuvaa muutosta. Muutoksella tarkoitetaan esimerkiksi kaupungistumista. Väestön keskittyessä isoihin kaupunkeihin myös rikollisuus keskittyy sinne, jolloin turvallisuuspalveluiden kysyntä kasvaa kasvukeskuksissa ja näin turvallisuuspalvelut myös keskittyvät kaupunkeihin, jonka seurauksena palvelut vähenevät harvaan asutuilla alueilla.

17

¹³ Sisäministeriö 2018, 15

¹⁴ Kiehelä ja Virta 1999, 11

¹⁵ Sisäministeriö 2018, 15

¹⁶ Sisäministeriö 2018, 15

¹⁷ Poliisihallitus 2010, 4

Toimintaympäristön muutoksessa lähipoliisitoimintana toteutettu ennalta estävä työ vaatii siis nykyisin tarkempaa painopisteiden määrittämistä, kohderyhmien tunnistamista sekä alueellisen ja paikallisen toimintaympäristön erityispiirteet huomioivaa tavoitteiden asettelua.¹⁸ Käytännössä siis jokaisella pienellä paikkakunnalla ei pystytä enää pitämään omaa lähipoliisia, vaan näkyvää toimintaa, kuten kouluvierailuja pyritään ohjaamaan alueille, joilla tarve on suuri.

4.2.2 Ankkuritoiminta

Ankkuri-malli on suhteellisen tuore ennalta estävän toiminnan muoto, joka on kehitetty alun perin Kanta-Hämeen poliisilaitoksella.¹⁹

Ankkuritoiminnan tavoitteena on puuttua nuoren rikolliseen käyttäytymiseen jo varhain sekä kartoittaa muutenkin kokonaisvaltaisesti nuoren elämäntilannetta ja avun tarvetta. Tämän lisäksi tavoitteena on lähisuhde-, ja perheväkivaltaan puuttuminen nopeasti. Toiminta pyrkii myös turvallisuuden lisäämiseen monialaisella yhteistyöllä.²⁰

Ankkuritoiminta toteutetaan poliisin, sosiaalityön, perusterveydenhuollon ja nuorisotoimen yhteistyössä. Juuri tästä yhteistyön tarpeesta toiminnan tarve myös syntyi. Yhteistyöllä eri viranomaisten kesken on pyritty tuomaan tehokkuutta nuorten asioiden hoitamiseen.²¹

Ankkuritoiminta toimii kaikkien poliisilaitosten alueilla ja sen toimintaa on ajatuksena kehittää ja vahvistaa entisestään strategiakaudella 2019-2023.²²

¹⁸ Sisäministeriö 2014, 3

¹⁹ Sisäministeriö 2012, 59

²⁰ Sisäministeriö 2012, 59

²¹ Sisäministeriö 2012, 59

²² Sisäministeriö 2018, 16

4.3 Ennalta estävän toiminnan strategia ja linjaukset

Poliisin ennalta estävän työn strategia ja tavoitteet ovat linjattu Sisäministeriön laatimassa strategiassa vuosille 2019-2023.²³ Strategian tavoitteena on, että siinä päätetyt tavoitteet ja linjaukset vastaisivat aidosti poliisin ennalta estävään työhön kohdistuvia odotuksia. Lisäksi strategia tukee poliiseja työssään siten, että he pystyvät toimimaan yhdessä muiden yhteistyötahojen ja sidosryhmien kanssa yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi.²⁴

Yhtenä isona kokonaisuutena poliisin ennalta estävän toiminnan kohteissa ja strategisissa linjauksissa on mainittu "Eri väestöryhmien turvallisuuden ja turvallisuuden tunteen vahvistaminen ennalta estävällä toiminnalla". Eri väestöryhmiksi on linjattu lapset, nuoret sekä heidän vanhempansa, vähemmistöryhmät ja ikääntyneet.²⁵

Omaan opinnäytteeseeni vahvasti liittyvien lasten ja nuorten osalta katsotaan, että luottamus poliisiin syntyy varhain. Lapsuuden ja nuoruuden kokemukset poliisista ohjaavat pitkälti asenteita myös aikuisuuteen. Pelkät epämiellyttävät ja kielteiset kokemukset poliisin kanssa voivat synnyttää negatiivisia asenteita ja suhtautumista poliisiin.²⁶ Tästä syystä strategisissa linjauksissa on mainittu, että poliisin ennalta estävässä toiminnassa huolehditaan siitä, että poliisi kohtaa nuoria ja heille syntyy positiivisia kohtaamisia poliisin kanssa.²⁷

Vuonna 2016 julkaistussa poliisibarometrissä kysyttiin kansalaisten luottamuksesta poliisiin. Vastaajista 96% luottaa poliisiin melko tai erittäin paljon.²⁸ Tämän lukeman ylläpitäminen on hyvin tärkeää ja onkin tärkeä tunnistaa se, mitä lukeman ylläpitäminen jatkossa edellyttää.

²³ Sisäministeriö 2018, 4

²⁴ Sisäministeriö 2018, 8

²⁵ Sisäministeriö 2018, 18, 22

²⁶ Sisäministeriö 2018, 18

²⁷ Sisäministeriö 2018, 19

²⁸ Sisäministeriö 2016, 27

5 SOSIAALINEN MEDIA JA NUORET

5.1 Sosiaalisen median määritelmä

Sosiaalisessa mediassa kommunikoidaan ja tuotetaan omaa sisältöä muiden nähtävillä erilaisissa internetin palveluissa ja sovelluksissa.²⁹

Sosiaalisesta mediasta puhutaan paljon ja se on lyönyt läpi lyhyessä ajassa. Juuri tästä syystä, ei oikein ole yhtä vakiintunutta määritelmää sille, mitä sanaparilla tarkoitetaan.³⁰ Puheessa, sosiaalinen media on vakiintunut tarkoittamaan netinkäytön uutta vaihetta, jossa käyttäjällä on erilainen, entistä aktiivisempi rooli.³¹ Sosiaalisen median palvelujen ominaisuuksia ovat muun muassa niiden sisältämä sosiaalinen vuorovaikutus, paikan sekä tilan tarjoaminen käyttäjän itsensä luomalle ja kehittämälle sisällölle, oman profiilisivun luomisen mahdollisuus sekä palvelun ulkopuolelta ja palvelusta itsestään sisällön jakaminen ja linkittäminen.³²

5.2 Nuoret sosiaalisessa mediassa

Sosiaalisesta mediasta on tullut nuorille ja lapsille ikään kuin toinen ulottuvuus, jossa rakennetaan ystävyysuhteita, ilmaistaan itseä erilaisilla julkaisumahdollisuuksilla, rakennetaan omaa identiteettiä sekä opitaan ympäröivästä maailmasta.³³

Sosiaalisen median käyttö on yksi suosituimmista nykypäivän aktiviteeteista lasten ja nuorten keskuudessa.³⁴ Nuorten välinen päivittäinen yhteydenpito kavereihin tapahtuu nykyisin pitkälti internetin välityksellä. Nuoret mainitsevatkin sen tärkeimmäksi syyksi käyttää sosiaalista mediaa Mannerheimin lastensuojeluliiton toteuttamassa kyselyssä.³⁵ Nuoret kertovat myös tutustuvansa uusiin ihmisiin sosiaalisen median kautta sekä luovansa

²⁹ Hintikka 2018

³⁰ Suominen 2013

³¹ Suominen 2013

³² Suominen 2013

³³ Cramer, Inkster 2017

³⁴ Schurgin O’Keeffe 2011

³⁵ Kaverisuhteet somessa 2019

sellaisia nettituttuja, joiden kanssa kommunikoidaan vain netissä ja joita ei välttämättä ikinä tavata kasvotusten.³⁶

5.3 Sosiaalisen median hyödyt nuorille

Sosiaalinen media mahdollistaa nuorille monia asioita, jotka ovat heille tärkeitä myös verkon ulkopuolella. Kuten yhteydenpitämisen ystäviin ja perheeseen, uusien ystävien luomisen, kuvien jakamisen sekä ideoiden vaihtamisen.³⁷

Sosiaalinen media on mahdollistanut myös uusia tapoja opiskella kotona sekä työskennellä ryhmätöiden parissa.³⁸

Nuoret ovat myös huomanneet, että verkosta on helppo löytää anonyymisti faktatietoa ja vastauksia heitä askarruttaviin kysymyksiin esimerkiksi terveydestä.³⁹

5.4 Sosiaalisen median riskit nuorille

Lasten ja nuorten sosiaalisen median käyttöön on liitetty paljon riskitekijöitä seksuaalisesta ahdistelusta kiusaamiseen ja palvelujen aiheuttamaan riippuvuuteen. Tutkimusten mukaan suomalaislapsille on kuitenkin kertynyt sellaisia netinkäytön taitoja, etteivät he ole ainakaan erityisen haavoittuvassa asemassa sosiaalisessa mediassa. Yleisimpänä riskikäyttäytymisen muotona on kommunikointi tuntemattomien nettituttujen kanssa.⁴⁰ Tuntemattomien kanssa netissä jutteluun liittyy riskit joutua seksuaalisen häirinnän kohteeksi. Oman tilin julkisuusasetuksilla ja sinne julkaistavalla materiaalilla pystyy onneksi rajaamaan epätoivottuja yhteydenottoja.

Nämä olivatkin sosiaalisen median luennoissamme aiheita, joita halusimme erityisesti käsitellä.

Tämän lisäksi lapset ja nuoret kokevat toki muitakin ilmiöitä sosiaalisessa mediassa, kuten kiusaamista ja siihen liittyvää syrjintää.⁴¹ Nuoret itse ovat maininneet netinkäytön vaaroiksi

³⁶ Kaverisuhteet somessa 2019

³⁷ Schurgin O’Keeffe 2011

³⁸ Schurgin O’Keeffe 2011

³⁹ Schurgin O’Keeffe 2011

⁴⁰ Rahja 2013, 14

⁴¹ Schurgin O’Keeffe 2011

myös mahdollisuuden kommentoida ja toimia anonyymisti, erilaiset nettihuijaukset sekä tietoturvaongelmat.⁴²

6 PÄIVÄN SUUNNITTELU

6.1 Aiheen synty

Idea opinnäytteeni aiheeseen syntyi työharjoittelun valvonta- ja hälytystoiminnan jaksolla eräässä päivävuorossa. Olin työharjoitteluni Itä-Uudenmaan poliisilaitoksella, Porvoon poliisiasemalla. Ajoin työvuoron vanhemman konstaapeli Jere Moision kanssa, joka oli ollut tiiviisti mukana lähipoliisitoiminnassa Loviisan alueella.

Moisio kertoi, että poliisin vierailut Loviisan ja Porvoon alueen kouluissa ovat vähentyneet, koska vanhanmallisesta lähi- ja koulupoliisitoiminnasta luovuttiin. Vastuu vierailujen järjestämisestä ja muusta ennalta estävästä toiminnasta siirrettiin Vantaalla sijaitsevalle ennalta estävän työn erityisryhmälle.

Käsittääkseni vierailut ovat tällä hetkellä alueellisesti kuitenkin lisääntyneet, sillä ennalta estävän toiminnan ryhmässä alkoi työskennellä henkilö, jonka vastuualueina ovat Porvoo ja Loviisa.

Moision idea oli järjestää jonkinlainen ennalta estävä tapahtuma Loviisan koululaisille ja sen ajatuksen pohjalta lähdimme kokonaisuutta työstämään. Tartuin itse tietysti aiheeseen, sillä mielestäni oli hyvä, että aihe tuli harjoitteluasemalta. Lisäksi pidin mahdollisuudesta toteuttaa toiminnallinen työ, joka kohdistuisi vielä itseäni työelämän kannalta kiinnostaviin aiheisiin, eli ennalta estävään toimintaan ja nuoriin.

Moisiolla oli tiedossa syksylle kokous, jossa kokoontui Loviisan "Nuorten moniammatillinen nuorten ohjaus- ja palveluverkosto (NOPA)". Hän kutsui minut kokoukseen mukaan. Ajattelimme ehdottaa ja ideoida tapahtumaa lisää siellä, koska kokoukseen oli tulossa myös muita sidosryhmien edustajia.

⁴² Rahja 2013, 14

Syyskuussa olleessa kokouksessa toimme ajatuksen ennalta estävästä tapahtumasta esille ja se herätti mielenkiintoa. Keskustelimme kokouksessa myös erään Loviisalaisen ala-asteen liikunnanopettajan kanssa, joka tiedusteli tapahtuman kokoa ja mahdollista tilaa sen pitämiseen. Hän toi tärkeitä huomioita esille muun muassa siitä, että jos tapahtuma on koko Loviisan laajuinen, on kyytien ja tilan järjestäminen iso urakka niin meille, kuin kouluillekin.

Tämä keskustelu auttoi meitä rajaamaan tapahtuman niin, että se keskittyisi yhteen kouluun ja täten myös osallistujamäärä pienenisi ja me pärjäisimme pienemmillä resursseilla. Vaikka ajatus isommasta tapahtumasta kiinnosti ja olisi ollut mahtava tavoittaa aiheellemme useampia loviisalaisia nuoria – oli aihetta resurssien sekä ajan puutteessa pakko rajata.

6.2 Teeman valinta

Rajauksen jälkeen tuntui, että tapahtuma sai selkeämmät suuntaviivat ja aiheiden pyörittely alkoi toden teolla.

Meitä ei erikseen kutsuttu mihinkään tiettyyn kouluun luennoimaan, vaan olimme itse aloitteen tekvä taho. Tästä syystä mielestäni oli parempi, että ennalta estävän tapahtuman teema olisi päätetty ennen kuin ottaisim yhteyden kouluun, jonne ehdottaisin vierailua.

Olimme pohtineet aiheiksi ajankohtaisia nuoriin liittyviä aiheita. Syksyisten iltojen hämärtyessä liikenneturvallisuusasiat olivat esillä, tämän lisäksi nuorten päihteiden- ja erityisesti huumeiden käytöstä käytiin keskustelua eri medioissa. Näiden lisäksi usein saa lukea uutisointia, jossa erityisesti nuoret ihmiset ovat kohdanneet ikäviä ilmiöitä sosiaalisessa mediassa.

Päädymme lopulta teemana sosiaaliseen mediaan, sillä koin aiheen ajankohtaiseksi sekä helposti ideoitavaksi.

6.3 Työvaiheen järjestelyt

Loviisan kouluista tapahtuman kohteeksi valikoitui Koskenkylän ala-aste. Se on noin 100 oppilaan pieni kyläkoulu, joka odottelee muuttoa uusiin rakenteilla oleviin tiloihin. Lähestyin koulun rehtoria sähköpostitse ja kysyin, onko heidän koulullaan kiinnostusta ottaa vastaan suunnittelemamme vierailu. Vastaus oli myönteinen ja saimme myös päivämäärän sovittua marraskuulle.

Päivän toteutusta suunnittelimme yhdessä rehtorin kanssa niin, että pitäisimme erikseen tunnit 1-4. luokkalaisille ja 5-6. luokkalaisille, sillä eri ikäisiä oppilaita koskettaa hieman eri aiheet.

Aloitin diojen suunnittelun miettimällä mieleeni tulevia ajankohtaisia aiheita nuorten sosiaalisen median käytöstä. Omia ajatuksia oli jo jonkin verran, sillä omat pikkusiskoni ovat juuri siinä iässä, että kuulen heiltä paljon sosiaalisen median ilmiöistä – niin ikävistä, kuin positiivisistakin sekä eri sovelluksista. Uutisissa uutisoidaan myös paljon eri ilmiöistä, joten myös sieltä sain hyvin vinkkejä ajankohtaisiin aiheisiin.

Sain diojen suunnitteluun apua myös opinnäytetyö projektissa minua ohjaavalta konstaapelilta Jere Moisiolta, jolla on paljon kokemusta sosiaalisen median luennoista nuorille ja heidän vanhemmilleen. Tämän lisäksi apua antoi nykyisin Vantaan ennalta estävän työn erityisryhmässä työskentelevä vanhempi konstaapeli Johanna Backlund. Hän vastaa alueena Porvoosta ja Loviisasta.

Aiheina luennoilla olivat sosiaalisen median eri palvelut ja niiden ikärajat, profiilien julkisuus, tuntemattomat henkilöt ja heidän yhteydenottoyrityksensä sosiaalisessa mediassa, nettihuijaukset sekä kiusaaminen laajalti kiusaajan ja kiusatun näkökulmasta.

5-6. luokkalaisille suunnittelin lisäksi leikkimielisen pelin luento-osuuden loppuun Kahoot-palvelussa. 1-4.- luokkalaisten luennon loppuun olimme suunnitelleet vapaata keskustelua ja kysymyksiä poliisin ammatista.

Suunnittelin päivään ohjelmaksi myös, että luentojen välissä kaikki eri luokkaryhmät pääsisivät poliisin johdolla tutustumaan poliisiautoon ja sen ominaisuuksiin oman opettajansa kanssa.

7 VIERAILUN TOTEUTUS

7.1 Aikataulu

Suunnittelimme aikataulua Koskenkylän ala-asteen rehtorin kanssa niin, että se asettautui sopivasti koululaisten lukujärjestykseen. Kaikki oppilaat olisivat tapahtumapäivänä 12.11. koululla viimeistään kello 11:30, joten tapahtuma sovittiin alkavaksi siihen aikaan. Se sopi hyvin myös meidän aikatauluihimme, sillä saman päivän aamusta kollegani, jotka auttoivat tapahtuman järjestämisessä, olivat kutsuttu jälleen Loviisan NOPA- kokoukseen.

Päädymme rehtorin kanssa siihen, että yhden tunnin mittaiset luennot sopisivat oppilaiden päivään erinomaisesti – niin aikataulullisesti kuin optimaalisen keskittymisenkin kannalta. Aikataulutimme 1-4. luokkalaisten luennot alkavaksi ensin, sillä he myös pääsivät koulusta aikaisemmin. Ne sijoituivat aikavälille kello 11:30-12:30.

Nuoremmat oppilaat siirtyivät heidän luentojensa jälkeen suoraan ulos tutustumaan poliisiautoon ja heidän jälkeensä kello 12:45 myös ylemmät luokka-asteet tutustuivat autoon. Tämä oli toimiva järjestely, sillä näin kaikki oppilaat saivat tuntiensa väliin välitunnin. Ylempien luokka-asteiden luennot alkoivat kello 13:15 ja ne kestivät kello 14:15 asti.

7.2 Luentojen sisältö

Luentojen aiheena oli sosiaalinen media. Käsittelimme luennoilla nuorten kohtaamia ilmiöitä sekä sitä, miten heidän tulisi toimia erilaisissa tilanteissa. Sisältöä suunnitellessani ammensin käsiteltäviin aiheisiin ideoita omista kokemuksistani töiden sekä arjen parista. Tämän lisäksi seurasin ja etsin uutisia, jotka käsittelivät nuorten sosiaalisen median käyttöä ja näin sain ajankohtaisista tiedosta ja käsitystä ongelmista, joista oppilaiden kanssa tulisi puhua. Perehdyin myös hieman opinnäytteeni teoriaosuuden lähteisiin ennen tapahtumaa ja näistä tutkimuksista, artikkeleista sekä julkaisuista sain myös ideoita aiheeseen.

Molemmat luennot aloitimme esittelemällä itsemme ja kyselemällä muutamia kysymyksiä oppilailta rikkoaksemme luokassa vallitsevan jännityksen.

Luennot aloitimme käsittelemällä sosiaalisen median hyviä puolia. Halusin tuoda esille sen luomia mahdollisuuksia niin arjessa kuin opinto- ja työmaailmassakin. Tästä siirryimme alustamaan sosiaalisen median huonoja puolia ja uhkia.

Kertasimme alkuun myös oppilaiden kanssa eri sosiaalisten median palveluiden ikärajoja. Palvelujen ikäraajat yllättivät monia oppilaita luentojen aikana, samoin myös meitä, kun valmistelimme luentoja.

Käsittelimme myös eri palveluissa olevien profiilien julkisena pitämisen huonoja puolia, oman yksityisyyden suojelemista sekä omien julkaisujen sisällön asiallisuutta. Muistutimme oppilaita siitä, että julkaistua sisältöä ei välttämättä ikinä saa pois verkosta.

Puhuimme siitä, miten sosiaalisessa mediassa ei ikinä voi tietää varmasti kuka ruudun takana oikeasti on, joten tuntemattomia henkilöitä ei tulisi hyväksyä seuraajiksi tai etenkin tavata kasvotusten. Tähän aiheeseen liittyen käsitelimme myös hieman erilaisia verkkohuijauksia.

Yhtenä tärkeimmistä aiheista käsitelimme sosiaalisessa mediassa tapahtuvaa kiusaamista. Puhuimme siitä miten yleistä ja helppoa se on ruudun takaa. Pohdimme myös syitä kiusaamiseen ja halusimme herätellä oppilaita siltä kannalta, että hekin miettivät aina ennen jonkin viestin lähettämistä tai julkaisun tekemistä, että sanoisivatko tai tekisivätkö he niin kasvotusten. Puhuimme siitä, minkälaisen kuvan kiusaaja antaa itsestään muulle maailmalle ja miten kiusaajan rooli voi vaikuttaa tulevaisuudessa esimerkiksi töiden saamiseen. Muistutimme myös siitä, että joissain tilanteissa sosiaalisessa mediassa sanottu tai tehty asia voi täyttää rikoksen tunnusmerkistön.

Neuvoimme myös oppilaita, miten toimia, jos heitä kiusataan.

Alempien luokka-asteiden eli 1-4. luokkalaisten luennon päätimme vapaisiin kysymyksiin. Kysymyksiä ja omia tarinoita heräsi niin eri sosiaalisen median palveluista kuin poliisin ammatistakin.

Ylemmille luokka-asteille eli 4-6. luokkalaisille olin kehitellyt päivän temasta Kahoot-pelin, johon kaikki saivat osallistua omilla puhelimillaan. Tämä oli oppilaiden reaktioiden perusteella erittäin mieluisa tapa kerrata päivän antia.

8 PÄIVÄN ARVIOINTI JA PALAUTE

8.1 Oma arviointi

Päivä sujui aikatauluineen sekä järjestelyineen oikein hyvin. Aikataulut pitivät ja arvioimamme luento-aika riitti hyvin suunniteltuun ohjelmaan. Luentojen aikana oppilaat pysyivät rauhallisina ja vaikuttivat kiinnostuneilta aiheesta. Oppilailla riitti kiinnostusta myös luentojen jälkeiseen toimintaan, kuten poliisiautoon tutustumiseen sekä vanhemmilla oppilailla Kahoot-tietovisaan. Oppilailla oli myös paljon kysymyksiä esitettävänä meille. Jouduimme linjaamaan ensimmäisen nuoremmille oppilaille suunnatun luennon aikana, että kysymykset esitetään vasta lopuksi. Heillä olisi ollut niin paljon kerrottavaa kysymysten lisäksi, että se olisi venyttänyt luentoa liian pitkäksi.

Luennot sujuivat myös hyvin. Olin luonut diojen tueksi muistiinpanot, joita käytin hieman luentoa pitäessäni. Pääasiallisesti puhuin diojen pohjalta ja improvisoiden. Tämä oli luonnollisin tapa esiintyä. Oli myös hyvä, että paikalla oli lisäkseni kaksi muuta poliisia, joille sain ohjattua puheenvuoroa. He hoitivat oman osuutensa mainiosti ja auttoivat omilla osuuksillaan muistamaan kaiken mistä pitikin puhua.

Ensimmäisten luentojen päätteeksi oppilaat saivat mukaansa poliisiheijastimet. Tähän olimme tehneet myös toimivan työnjaon niin, että yksi meistä jakoi heijastimia, yksi ajoi poliisiauton lähemmäs pihalle esiteltäväksi ja yksi seurasi oppilaiden välitunnille siirtymistä vastailen edelleen esitettäviin kysymyksiin. Jako toimi hyvin ja aikataulu piti.

Jos käytettävissämme olisi ollut koko päivä tai olisimme toteuttaneet vierailun vielä jonain toisena päivänä, olisi ollut mahdollista käydä vielä toisessakin koulussa. Koskenkylän alasteesta muutaman kilometrin päässä sijaitsee ruotsinkielinen ”Sävträsk skola”, jonne vierailu olisi esimerkiksi voinut sijoittua. Pohdimme tätä vaihtoehtoa, sillä joukossamme oli yksi äidinkieleltään ruotsinkielinen poliisi. Aikataulusyistä päätimme kuitenkin pitäytyä yhdessä koulussa ja toteuttaa sen niin hyvin kuin pystymme.

8.2 Palaute koululta

Lähetin koulun rehtorille palautelomakkeen heti vierailun jälkeen. Palautteen saaminen tällaisesta tapahtumasta on erityisen tärkeää, jotta omaa tekemistä voi vastaisuudessa kehittää. Palautteen saaminen oli myös mielenkiintoista. Poliisin vierailu kouluun saattaa olla niin jännittävä tapahtuma monen lapsen mielestä, että kaikki huomio menee siihen. Tästä syystä mielestäni oli kiinnostava saada tietää, jäikö vierailusta oppilaiden mieleen myös jotain varsinaisesta aiheestamme. Aikovatko he esimerkiksi muuttaa käyttäytymistään sosiaalisessa mediassa jonkin luennoillamme oppimansa aiheen pohjalta.

Lähetin palautelomakkeen vielä toistamiseen rehtorille keväällä, mutta siitä huolimatta palautetta antoi vain muutama luokka. Onneksi kuitenkin edes muutamat luokat vastasivat kyselyyn, jotta saan opinnäytteen viimeisteltyä palautteiden osalta.

Niin kuin olin odottanutkin, oppilaille jäi palautteiden mukaisesti parhaiten mieleen päivästä poliisiauto, sen äänet, valot sekä kaiutin. He muistivat hyvin myös sen, että poliisiautostamme loppui akku keskellä koulun pihaa ja jouduimme odottelemaan tovin koulun pihalla hinausauton paikalle tuloa.

Palautteiden pohjalta luennoilla oppilaita puhutti erityisesti kiusaamiseen liittyvät asiat. He mainitsivat palautteessaan oppineensa sen, ettei ikäviä viestejä tule lähettää.

Osa oppilaista piti vierailuamme erityisen kivana ja opettavaisena. He kertovat oppineensa paljon poliisin työstä. Palautteessa mainittiin myös, että jonkun mielestä oli ollut pelottavaa, kun poliisit tulivat vierailemaan. Toivon, että se oli vain ensireaktio ja onnistuimme muuttamaan tunnelman pelottavasta rennommaksi päivän aikana. Yksi oppilas olisi toivonut päivään lisäksi leikkejä.

Opettajan palautteessa korostui se, että he pitivät luentoja erityisen arvokkaina ja hyödyllisinä. Myös opettajat mainitsivat, että kiusaaminen ja ikävien viestien lähettäminen olivat aiheita, jotka herättivät eniten ajatuksia. He kertoivat keskustelleensa luokissa kyseisistä aiheista myös vierailun jälkeenkin.

LÄHTEET

Cramer, Shirely & Inkster, Becky 2017: RSPH & Young Health Movements report #StatusOfMind Social media and young people's mental health and wellbeing. Luettavissa: <https://www.rsph.org.uk/uploads/assets/uploaded/d125b27c-0b62-41c5-a2c0155a8887cd01.pdf> Luettu: 18.3.2020

Hintikka, K. A. 2018. Sosiaalinen media. Jyväskylän yliopisto. Luettavissa: <http://kans.jyu.fi/sanasto/sanat-kansio/sosiaalinen-media>. Luettu: 23.1.2020.

Kiehelä, Hannu & Virta, Sirpa 1999: Lähipoliisi lähestymistapana, 1.painos, Helsinki, Oy Edita Ab.

Mannerheimin lastensuojeluliitto 2019: Kaverisuhteet somessa. Luettavissa: <https://www.mll.fi/kaverisuhteetsomessa/> Luettu: 5.3.2020.

Poliisihallitus 2010: Lähipoliisitoiminnan strategia, lähipoliisitoiminnan ja turvallisuusyhteisön strategiset linjaukset ja tavoitteet 2010. Luettavissa: https://www.poliisi.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/intermin/embeds/poliisiwwwstructure/14774_Lahipoliisitoiminnan_strategia_verkkoversio.pdf?b2737169c65bd488 Luettu: 21.1.2020

Rahja, Rauna 2013. Nuorten mediamaailma pähkinänkuoressa -kooste. Luettavissa: http://mediakasvatus.fi/wp-content/uploads/2018/06/nuorten_mediamaailma_pahkinankuoressa1.pdf Luettu: 18.3.2020.

Schurgin O'Keeffe, Gwenn & Clarke-Pearson, Kathleen & Council on Communications and media 2011: The Impact of Social Media on Children, Adolescents, and Families. Luettavissa: <https://pediatrics.aappublications.org/content/127/4/800> Luettu: 15.3.2020.

Sisäministeriö 2016: Kansalaisten käsitykset poliisin toiminnasta ja sisäisen turvallisuuden tilasta.

Luettavissa:

https://www.poliisi.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/intermin/embeds/poliisiwwwstructure/52370_Poliisibarometri_2016_Valto.pdf?f240466cc65bd488 Luettu: 22.1.2020.

Sisäministeriö 2018: Poliisin ennalta estävän työn strategia 35/2018. Luettavissa: <https://valtioneuvosto.fi/documents/1410869/4024872/Poliisin+ennalta+estävän+työn+strategia+2019-2023.pdf/ace0d1f5-8fc9-fac6-1e60-68c0374e296f/Poliisin+ennalta+estävän+työn+strategia+2019-2023.pdf.pdf>

Luettu: 21.1.2020

Sisäministeriö 2014: Poliisin ennalta estävän työn strategia vuosille 2014-2018.

Luettavissa:

<http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/79008/Poliisin%20ennalta%20estävän%20toiminnan%20strategia%20vuosille%202014%20-%202018.pdf?sequence=1&isAllowed=y> Luettu: 21.1.2020.

Sisäministeriö 2013: Tie turvalliseen huomiseen – Sisäisen turvallisuuden ohjelman hyvät käytännöt.

Luettavissa:

http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/79493/sm_292012.pdf?sequence=1&isAllowed=y Luettu: 21.1.2020

Suominen, Jaakko, Östman, Sari, Saarikoski, Petri & Turtiainen, Riikka 2013: Sosiaalisen median lyhyt historia. Tallinna, Gaudeamus Oy.

Vilkkä, Hanna & Airaksinen, Tiina 2003: Toiminnallinen opinnäyte, 1-2. painos, Kustannusosakeyhtiö Tammi

LIITTEET

Liite 1.

SOME

Annina Vainio opinnäytetyöprojektinä

HYVÄ SOME!

- SOME: ssa on paljon mahdollisuuksia ja kivaa tekemistä.
- Kaverit, sukulaiset
- Uudet kaverit
- Pelit, opiskelu
- Tulevaisuudessa mahdollisesti kesätöiden ja töiden hakeminen.
- MITÄ MUUTA?

PAHA SOME!

- Kiusaaminen ja sen helppous
- Huijarit- kuka ruudun takana oikeasti on?
- SOME vaatii käyttäjältään järkeä ja vastuullisuutta.

1 8.11.2019

Palvelut

- Whatsapp
- Instagram
- Youtube
- Snapchat
- Tellonym
- Tiktok
- Facebook

- Ikärajat lähes kaikkiin ylläoleviin palveluihin on 13 +
- Sisältö

4 8.11.2019

Tuntematon henkilö

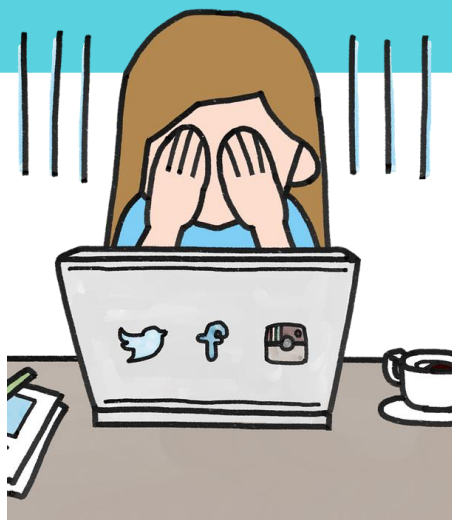
- Et voi ikinä tietää kuka ruudun takana oikeasti on.
- Ethän hyväksy tuntemattomia seuraajiksi tai kavereiksi.
- Pidä profiilisi yksityisenä.
- Älä tapaa tuntemattomia henkilöitä.

Huijarit ruudun takana

- Nettihuijarit huijaavat esimerkiksi:
- saadakseen rahaa,
- saadakseen kuvia tai videoita,
- löytääkseen seuraa.
- Jos jokin asia kuulostaa liian hyvältä, hälytyskellojen pitäisi ruveta soimaan.

Kiusaaminen

- Somessa kiusaaminen on todella yleistä.
- Kiusaaminen on väärin ja todella tyhmää.
- Asioita on helpompi sanoa ilman kasvoja ruudun takaa.
- Sanotut asiat voivat olla todella kauheita - jopa hengellä uhkaamista. (Tellonym)
- Kiusaajalla on usein paha olla ja hän purkaa pahaan oloaan kiusaamalla.

Mieti näitä

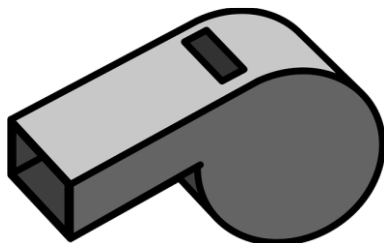
- Sanoisitko asian, jonka olet lähettämässä SOME: ssa toiselle kasvoitusten?
- Miten perheesi reagoisi jos tietäisi, mitä lähetät toiselle?
- Minkälaisen kuvan ihminen antaa itsestään kiusaamalla?
- Tulevaisuuden työkaverit, pomot, naapurit
- Täyttääkö sanottu asia jonkin rikoksen tunnusmerkistön?

Jos sinua kiusataan

- Näytä viestit vanhemillesi ja hyvälle kavereillesi.
- Ota viesteistä kuvankaappaukset.
- Poista viestit.
- Estä kiusaaja, jos mahdollista.

Somen pelisäännöt

- Vanhemmat saavat katsoa puhelintasi ja siellä tapahtuvaa toimintaa.
- Huolehdi siitä, että profiilisi näkevät vain tuttuasi.
- Mieti, mitä julkaiset omille ja muiden kanaville.
- Ethän usko kaikkea, mitä muut käyttäjät, sivut tai uutiset kertovat.
- Kiusaaminen ei ole OK!

Kiitos